

ŠKOLSKÁ LEGISLATIVA

(aktualizace 2025)

Školský zákon 561/2004

Zákon o ped. pracovnících 563/2004

Vyhláška 263/2007

Základní informace

Co najdeme ve Školském zákoně (výběr)

- cíle a pravidla vzdělávání (od MŠ po odborné vyšší) včetně přijímacích a závěrečných zkoušek
- pravidla pro RVP a ŠVP
- rámcové informace o vzdělávání žáků se SVP včetně nadaných
- formality k IVP
- povinnosti a práva žáků i učitelů
- definici vyučovací hodiny a limity počtu vyučovacích hodin
- pravidla pro užívání učebnic
- informace o úřední dokumentaci
- zásady BOZP, zákaz reklamy či politické propagace
- pokyny ke školnímu řádu, hodnocení, omlouvání absencí apod.
- informace o zřizovateli, řediteli, financování apod.

Co najdeme v Zákoně o ped. prac. (výběr)

- definice pojmu *pedagogický pracovník*
- předpoklady pro výkon činnosti ped. pracovníka (dle typu školy) a ředitele školy
- specifika pracovní doby
- DVPP a čerpání dní volna k tomu určených
- specifika pozic jako *uvádějící učitel, provázející učitel, třídní učitel*
- informace k akreditacím vzdělávacích institucí a programů

Co najdeme ve Vyhlášce 263/2007 (výběr)

- definice přímé a „nepřímé“ pedagogické činnosti
- pokyny k čerpání dovolené a volna k samostudiu
- dohled nad žáky (přestávky, jídelna, mimoškolní akce apod.)

Práva pedagogických pracovníků

- **na zajištění podmínek** potřebných pro výkon pedagogické činnosti, zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany žáků nebo zákonných zástupců žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole
- **aby nebylo do jejich přímé pedagogické činnosti zasahováno** v rozporu s právními předpisy
- ~~na využívání metod, forem a prostředků vzdělávání dle vlastního uvážení v souladu se zásadami a cíli vzdělávání při přímé vyučovací, výchovné činnosti~~
- **volit a být voleni** do školské rady
- **na objektivní hodnocení** své pedagogické činnosti

Povinnosti ped. pracovníků

- **vykonávat pedagogickou činnost** v souladu se zásadami a cíli vzdělávání
- **chránit a respektovat práva** dítěte, žáka nebo studenta
- **chránit bezpečí a zdraví** dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách
- svým přístupem k výchově a vzdělávání **vytvářet pozitivní a bezpečné klima** ve školním prostředí
- **zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje**, informace o zdravotním stavu žáků a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení, s nimiž přišel do styku
- **poskytovat** žáku nebo zákonnému zástupci nezletilého žáka **informace spojené s výchovou a vzděláváním**

Pracovní doba učitele

- Pedagogičtí pracovníci vykonávají v pracovní době
 - a) **přímou pedagogickou činnost,**
 - b) **práce související s přímou pedagogickou činností.**
- Pedagogický pracovník je povinen **být na pracovišti** v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti, v době stanovené rozvrhem jeho dohledu nad žáky, v době zastupování jiného ped. pracovníka a v případech, které stanoví v souladu se zákoníkem práce zaměstnavatel.
- Jde-li o výkon jiné práce, vykonává pedagogický pracovník sjednanou práci v pracovní době, kterou si sám rozvrhuje, a na místě, které si sám určí. Náklady, které pedagogickému pracovníkovi vzniknou výlučně v souvislosti s výkonem práce na jiném místě než na pracovišti podle věty první, se nepovažují za náklady vzniklé v souvislosti s výkonem závislé práce, a není-li dohodnuto jinak, hradí je pedagogický pracovník.

Přímá ped. činnost

- **Týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti stanoví ředitel školy pedagogickému pracovníkovi na období školního vyučování nebo na pololetí školního vyučování.**
- **Ředitel školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí stanoví týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti podle prováděcího právního předpisu.** Při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah přímé pedagogické činnosti.
- **Ředitel školy může nařídit pedagogickému pracovníkovi konání přímé pedagogické činnosti nad jemu stanovený rozsah nejvýše v rozsahu 4 hodin týdně,** další hodiny s ním může dohodnout.
- **Vláda stanoví nařízením rozsah přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků škol zřizovaných ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí.**

(75/2005 Sb., Nařízení vlády ze dne 26. ledna 2005)

Nepřímá ped. činnost

Práce související s přímou pedagogickou činností, například

- **příprava na přímou pedagogickou činnost**, příprava učebních pomůcek,
- **hodnocení písemných, grafických a jiných prací** žáků.

Práce, které vyplývají z organizace vzdělávání a výchovy ve školách, jako je

- **dohled nad nezletilými žáky** ve škole a při akcích organizovaných školou.

Dále:

- **spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky**, s výchovným poradcem, se školním metodikem prevence, s metodikem informačních a komunikačních technologií,
- **spolupráce se zákonnými zástupci žáků**,
- odborná **péče o kabinety, knihovny** a další zařízení sloužící potřebám vzdělávání,
- výkon prací spojených s **funkcí třídního učitele** a výchovného poradce, **účast na poradách** svolaných vedoucím zaměstnancem školy,
- **studium a účast na dalším vzdělávání** pedagogických pracovníků.

Dohled nad žáky

- **Ředitel školy určuje provádění dohledu nad žáky.** Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům.
- Pedagogický pracovník **koná podle rozvrhu dohled nad žáky** zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování. Dohled ve škole začíná nejméně **15 minut před začátkem dopoledního vyučování** a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí nejdříve ukončením výchovy a vzdělávání.
- Pedagogický pracovník vykonává podle pokynů ředitele **dohled i mimo školu**, zejména při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou.
- Dohled může vykonávat vedle pedagogického pracovníka **i jiný zletilý zaměstnanec školy**, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen. O tomto poučení se provede záznam.

Pracovní volno

- Dobu čerpání **dovolené** určuje ředitel školy podle rozvrhu čerpání dovolené pedagogickým pracovníkům zpravidla na dobu školních prázdnin.
- Ředitel školy nebo školského zařízení určuje pedagogickým pracovníkům **čerpání volna k dalšímu vzdělávání** formou samostudia zpravidla na dobu
 - a) podzimních, vánočních, pololetních, jarních nebo velikonočních prázdnin,
 - b) přerušení nebo omezení provozu školy,
 - c) kdy se ve škole z mimořádných důvodů neuskutečňuje výchova a vzdělávání a nejsou poskytovány školské služby.

Další vzdělávání (DVPP)

- Pedagogičtí pracovníci mají **povinnost** dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci.
- Ředitel školy organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání. Při stanovení plánu je nutno přihlížet ke studijním zájmům pedagogického pracovníka, potřebám a rozpočtu školy.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje
 - a) na vysokých školách, v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních na základě akreditace udělené ministerstvem,
 - b) samostudiem.
- K dalšímu vzdělávání pedagogickým pracovníkům přísluší **volno v rozsahu 12 pracovních dnů** ve školním roce, nebrání-li tomu vážné provozní důvody; dobu čerpání volna určuje ředitel školy. Za dobu čerpání tohoto volna přísluší náhrada platu, která se rovná výši ušlého platu. Při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah volna podle věty první.
Nevyčerpané volno zaniká.

Povinnosti žáků (zák. zástupců)

- **řádně docházet do školy** a řádně se vzdělávat
- **dodržovat školní a vnitřní řád** a předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni
- **plnit pokyny pedagogických pracovníků škol** vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem
- **informovat školu** o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání
- **dokládat důvody své nepřítomnosti ve vyučování** v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem
- na vyzvání ředitele školy **se osobně zúčastnit projednání** závažných otázek týkajících se vzdělávání žáka

Postavení ředitele

Ředitel odpovídá za

- obsah výuky
- organizaci výuky
- použití vhodných učebnic
- dodržení zákonů
- rozpočet školy
- bezpečí žáků a zaměstnanců

Ředitel má právo

- přijmout a propustit zaměstnance
- stanovit jeho úvazek a rozvrh
- hodnotit činnost zaměstnanců
- stanovit povinnosti zaměstnance (nepřímou pracovní povinnost)
- stanovit nenárokovou část jeho mzdy

Sporné body

- aprobace (podle zákona neexistují)
- chybí kariérní řád
- dohled nad zletilými žáky a dohled v průběhu celodenních mimoškolních akcí
- uvolnění k dalšímu vzdělávání během vyučování
- soukromé a církevní školy
- rozpory se zákoníkem práce (např. čerpání dovolené)